

589

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 25 marca 2004 r.

w sprawie dodatkowych informacji umieszczanych na oznakowaniu środków żywienia zwierząt²⁾

Na podstawie art. 38 ust. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o środkach żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 123, poz. 1350 oraz z 2003 r. Nr 122, poz. 1144 i Nr 208, poz. 2020) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zakres dodatkowych informacji, które mogą być umieszczane na opakowaniu środków żywienia zwierząt lub etykiecie dołączonej do opakowania albo w dokumentach przewozowych.

§ 2. Informacje, które mogą być umieszczane na opakowaniu lub etykiecie dołączonej do opakowania albo w dokumentach przewozowych środka żywienia zwierząt, wyraźnie oddziela się od informacji określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 sierpnia 2003 r. w sprawie oznakowania środków żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 168, poz. 1642 i Nr 205, poz. 1990).

§ 3. Na oznakowaniu środków żywienia zwierząt wprowadzanych do obrotu oprócz informacji określonych w rozporządzeniu można umieszczać dodatkowe informacje, jeżeli stanowią ich uszczegółowienie i nie wprowadzają nabywcy w błąd co do tożsamości środków żywienia zwierząt.

§ 4. 1. Oznakowanie dodatków paszowych może zawierać następujące informacje:

- 1) nazwę handlową dodatku paszowego;
- 2) imię, nazwisko i adres albo nazwę i adres siedziby wytwórcy, jeżeli nie jest on podmiotem wprowadzającym ten dodatek do obrotu;
- 3) sposób bezpiecznego stosowania oraz przeciwskazania i specjalne wymagania dotyczące stosowania dodatku paszowego.

2. Oznakowanie premiksów może zawierać następujące informacje:

- 1) nazwę handlową dodatków paszowych;
- 2) numery dodatków paszowych w Rejestrze Wspólnotowym.

§ 5. 1. Oznakowanie mieszanek paszowych, w skład których wchodzi dodatki paszowe, może zawierać następujące informacje:

- 1) nazwę handlową dodatków paszowych;
- 2) numery dodatków paszowych w Rejestrze Wspólnotowym;
- 3) zawartość:

- a) mikroelementów innych niż miedź,
- b) witamin innych niż witaminy A, D i E, prowitamin oraz dodatków paszowych o podobnym działaniu

— jeżeli zawartość tych substancji może zostać określona w wyniku badań przeprowadzonych przy użyciu metodyk postępowania analitycznego, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 44 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o środkach żywienia zwierząt.

2. Oprócz informacji, o których mowa w ust. 1, oznakowanie mieszanek paszowych, w skład których wchodzi dodatki paszowe, może zawierać następujące informacje:

- 1) w przypadku mikroelementów innych niż miedź:
  - a) nazwę dodatku paszowego zgodnie z wpisem w Rejestrze Wspólnotowym,
  - b) zawartość mikroelementów;

- 2) w przypadku witamin innych niż witaminy A, D i E, prowitamin oraz dodatków paszowych o podobnym działaniu:

- a) nazwę dodatku paszowego zgodnie z wpisem w Rejestrze Wspólnotowym,
- b) zawartość substancji czynnej oraz datę upływu okresu trwałości.

§ 6. Oznakowanie mieszanek paszowych może zawierać następujące informacje:

- 1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i adres siedziby wytwórcy mieszanki paszowej, jeżeli nie jest on podmiotem wprowadzającym tę mieszankę do obrotu;

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 32, poz. 305).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają do prawa polskiego postanowienia:

- 1) dyrektywy 96/25/EWG z dnia 29 kwietnia 1996 r. w sprawie obrotu materiałami paszowymi (Dz. Urz. WE L 125 z 23.05.1996, str. 35 i n.);
- 2) dyrektywy 70/524/EWG z dnia 23 listopada 1970 r. w sprawie dodatków paszowych (Dz. Urz. WE L 270 z 14.12.1970, str. 1 i n.);
- 3) dyrektywy 79/373/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie obrotu mieszankami paszowymi (Dz. Urz. WE L 86 z 6.04.1979, str. 30 i n.);
- 4) dyrektywy 86/174/EWG z dnia 9 kwietnia 1986 r. w sprawie metod obliczania wartości energetycznej mieszanek paszowych dla drobiu (Dz. Urz. WE L 130 z 16.05.1986, str. 53 i n.).

- 2) nazwę państwa, w którym wytworzono mieszankę paszową;
- 3) cenę mieszanki paszowej;
- 4) opis lub nazwę handlową mieszanki paszowej;
- 5) określenie stanu fizycznego mieszanki lub zastosowanego procesu technologicznego;
- 6) zawartość wody i zanieczyszczeń mineralnych w przypadku niższych ich zawartości, niż określone w § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 rozporządzenia, o którym mowa w § 2;
- 7) datę wytworzenia mieszanki paszowej, podając dzień, miesiąc i rok — w przypadku gdy jest wymagany minimalny okres przechowywania.

§ 7. Oznakowanie mieszanek paszowych pełnoporcjowych lub mieszanek uzupełniających innych niż mineralne i melasowane, przeznaczonych dla drobiu, świń i przeżuwaczy może zawierać informacje o wartości energetycznej tych mieszanek, jeżeli wartość ta jest obliczana zgodnie z metodami określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 8. Dodatkowe informacje, które mogą być umieszczane na opakowaniu lub etykiecie dołączonej do opakowania albo w dokumentach przewozowych mieszanek paszowych, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 9. W przypadku mieszanek paszowych przeznaczonych dla zwierząt domowych, oznakowanie może zawierać następujące informacje:

- 1) deklarację wskazującą obecność lub poziom jednego lub kilku materiałów paszowych istotnych dla określenia właściwości tej mieszanki;
- 2) zawartość minimalną lub maksymalną materiału paszowego wyrażoną w procentach, która jest umieszczona:
  - a) obok deklaracji, o której mowa w pkt 1;
  - b) w wykazie materiałów paszowych wchodzących w skład mieszanki paszowej, obok odpowiedniej kategorii materiałów paszowych.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *W. Olejniczak*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 marca 2004 r. (poz. 589)

Załącznik nr 1

METODY OBLICZANIA WARTOŚCI ENERGETYCZNEJ MIESZANEK PASZOWYCH

I. Metoda obliczania wartości energetycznej mieszanek paszowych dla drobiu

Wartość energetyczną mieszanek paszowych oblicza się na podstawie procentowej zawartości niektórych składników analitycznych paszy, wyrażonej w megadžulach (MJ) energii metabolicznej (EM) na kilogram mieszanki paszowej, przy skorygowaniu poziomu azotu w następujący sposób:

$$\text{MJ/kg EM} = 0,1551 \cdot \% \text{ białka ogólnego} + 0,3431 \cdot \% \text{ tłuszczu} + 0,1669 \cdot \% \text{ skrobi} + 0,1301 \cdot \% \text{ całkowitej zawartości cukru (wyrażonego jako sacharoza)}.$$

Zakres tolerancji w stosunku do deklarowanych wartości wynosi 0,4 MJ/kg EM.

Wyniki należy podać z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Oznaczanie zawartości:

- 1) tłuszczu surowego przeprowadza się metodą B,
- 2) skrobi przeprowadza się metodą polimeryczną — które są określone w przepisach wydanych na podstawie art. 44 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o środkach żywienia zwierząt.

II. Metoda obliczania wartości energetycznej mieszanek paszowych dla przeżuwaczy — system INRA

System jest oparty na energii netto (EN), którą oblicza się z energii metabolicznej (EM), postępując się odpowiednim współczynnikiem wykorzystania K według wzoru:

$$\text{EN} = \text{EM} \cdot \text{K}$$

Współczynniki wykorzystania energii metabolicznej (K) z poszczególnych pasz oblicza się następująco:

$$\text{Kb} = 0,287q + 0,554$$

$$\text{Kp} = 0,78q + 0,006$$

$$\text{Kbp} = \frac{\text{Kb} \cdot \text{Kp} \cdot 1,5}{\text{Kp} + 0,5 \cdot \text{Kb}}$$

gdzie:

- Kb — współczynnik wykorzystania energii metabolicznej (EM) w procentach bytowych,
- Kl — współczynnik wykorzystania energii metabolicznej (EM) do produkcji mleka (laktacja),
- Kp — współczynnik wykorzystania energii metabolicznej (EM) w procentach wzrostu i opasu eksperymentalnego,
- Kbp — współczynnik wykorzystania energii metabolicznej (EM) w opasie intensywnym (na byt i produkcję mięsa).

Ostateczny wynik uzyskuje się, zaczynając od oznaczenia energii brutto (EB) w bombie kalorymetrycznej, następnie strawności energii brutto (SEB), oznaczonej na zwierzętach, oraz energii metabolicznej z uwzględnieniem strat w moczu i w postaci metanu. Energię metaboliczną należy wyrażać stosunkiem EM : ES, co oblicza się następująco:

$$EM/ES = 0,8417 - (9,9 \cdot 10^{-5} WS) - (1,96 \cdot 10^{-4} BO) + 0,0221 \cdot P\dot{Z}$$

gdzie:

WS — zawartość włókna surowego (g/kg masy organicznej),

BO — zawartość białka ogólnego (g/kg masy organicznej),

P $\dot{Z}$ — poziom żywienia

$$P\dot{Z} = \frac{Emb + Emp}{Emb}$$

Wykorzystanie energii metabolicznej w procentach bytowych i produkcyjnych zależy od koncentracji (q) energii metabolicznej w paszach, wyrażonej stosunkiem:

$$Q = EM : EB,$$

a przy intensywnym opasie również do poziomu produkcji (PP).

$$PP = \frac{Enb + Enp}{Enb}$$

Za jednostkę miary wartości energetycznej pasz i potrzeb zwierząt przyjmuje się 1 kg ziarna jęczmienia średniej jakości, a w szczególności jego energię netto. Ze względu na różny stopień wykorzystania energii, w zależności od kierunku produkcji zwierząt, wskaźnik ten ma dwie wartości:

- przy produkcji mleka 1 700 kcal EN, tj. 1 JPM,
- przy opasie (produkcja żywca) 1 820 kcal En, tj. 1 JPZ (JPM — jednostka paszowa produkcji mleka, JPZ — jednostka paszowa produkcji żywca).

III. Metoda obliczania wartości energetycznej mieszanek paszowych dla krów mlecznych i młodego bydła w odchowcie — system NEL

W przypadku gdy energia metaboliczna (EM) stanowi 57 % energii brutto (EB), to 60 % energii metabolicznej zawartej w paszy jest wykorzystane na produkcję mleka. Zmiana współczynnika q o jednostkę (maleje lub rośnie) powoduje, że stopień wykorzystania energii metabolicznej na produkcję mleka (kl) wzrasta lub maleje o 0,4 %. Zależności te przedstawić można według wzoru:

$$NEL = 0,6 \cdot (1 + 0,004 \cdot [q - 57]) \cdot EM(MJ),$$

który jest niezbędny do uzyskania wartości MJ-NEL w każdej paszy.

Wartość EM uzyskuje się według wzoru:

$$EM(MJ) = 0,0312 \cdot g STS + 0,0136 \cdot g SWS + 0,0147 \cdot g (SSO - STS - SWS) + 0,00234 \cdot g BO$$

gdzie:

EM — energia metaboliczna,
STS — strawny tłuszcz surowy,
SWS — strawne włókno surowe,
SSO — strawna substancja organiczna,
BO — białko ogólne.

Dla określenia współczynnika metaboliczności energii — q musi być znana obok wartości EM (energii metabolicznej) również wartość energii brutto (EB), uzyskana według następującego wzoru:

$$EB(MJ) = 0,0239 \cdot g BO + 0,0398 \cdot g TS + 0,0201 \cdot g WS + 0,0175 \cdot g BNW$$

gdzie:

EB — energia brutto,
BO — białko ogólne,
TS — tłuszcz surowy,
WS — włókno surowe.
BNW — bezazotowe związki wyciągowe.

Współczynnik metaboliczności oblicza się według wzoru:

$$q = EM/EB \cdot 100.$$

IV. Metoda obliczania wartości energetycznej mieszanek paszowych dla świń

W przypadku obliczania wartości energetycznej mieszanek paszowych o znanym składzie należy przemnożyć obliczoną wartość energetyczną materiałów paszowych przez ich procentowy udział w mieszance paszowej.

Energię metaboliczną w paszy oblicza się według następującego wzoru:

$$EM (MJ/kg s.m.) = 0,021 BS + 0,0374 TS + 0,0144 WS + 0,0171 BWS - 0,0014 C^{1)} - 0,0068 (BFS - 100)^{2)}$$

gdzie:

BS — białko strawne,
TS — strawny ekstrakt eterowy (tłuszcz),
WS — włókno strawne,
BWS — strawne związki bezazotowe wyciągowe,
C — cukier,
BFS — węglowodany ulegające fermentacji bakteryjnej (b/kg s.m.).

BFS w paszy oblicza się według wzoru:

$$BFS (g/kg s.m.) = WS + BWS - S - C$$

gdzie:

WS + BWS — oznaczają sumę włókna strawnego i strawnych związków bezazotowych wyciągowych, natomiast S i C odpowiednio skrobie i cukier (wszystkie składniki w g/kg s.m.).

¹⁾ Poprawkę stosuje się przy obliczaniu EM pasz zawierających 80 lub więcej g cukru w kg s.m. paszy.

²⁾ Poprawkę stosuje się przy obliczaniu EM pasz zawierających ponad 100 g węglowodanów ulegających fermentacji (BFS) w kg s.m. paszy.

Załącznik nr 2

DODATKOWE INFORMACJE, KTÓRE MOGĄ BYĆ UMIESZCZANE NA OPAKOWANIU LUB ETYKIECIE DOŁĄCZONEJ DO OPAKOWANIA ALBO W DOKUMENTACH PRZEWOZOWYCH MIESZANEK PASZOWYCH

Lp.	Rodzaj mieszanki paszowej	Zawartość składników pokarmowych	Gatunek lub kategoria zwierząt
1	2	3	4
1	Mieszanka paszowa pełnoporcjowa	— białko ogólne — oleje i tłuszc surowy — włókno surowe — popiół surowy	zwierzęta domowe inne niż psy i koty
		— lizyna — metioniny	zwierzęta, z wyjątkiem świń zwierzęta, z wyjątkiem drobiu
		— fosfor	zwierzęta inne niż ryby, z wyjątkiem ryb ozdobnych
		— cystyna — treonina — tryptofan	wszystkie zwierzęta
		— skrobia — cukier (jako sacharoza) — cukier plus skrobia — wapń — sód — magnez — potas	wszystkie zwierzęta
2	Mieszanka paszowa uzupełniająca — mineralna	— białko ogólne — włókno surowe — popiół surowy — oleje i tłuszc surowy — lizyna — metionina — cystyna — treonina — tryptofan — potas	wszystkie zwierzęta
		— magnez	zwierzęta, z wyjątkiem przeżuwaczy
3	Mieszanka paszowa uzupełniająca — melasowana	— oleje i tłuszc surowy — wapń — sód — fosfor — potas	wszystkie zwierzęta
		— magnez $\geq 0,5\%$ — magnez $< 0,5\%$	zwierzęta, z wyjątkiem przeżuwaczy wszystkie zwierzęta
4	Mieszanka paszowa uzupełniająca — inna	— białko ogólne — oleje i tłuszc surowy — popiół surowy — włókno surowe — wapń $\geq 5\%$ — wapń $< 5\%$ — fosfor $\geq 2\%$ — fosfor $< 2\%$ — magnez $\geq 0,5\%$ — magnez $< 5\%$ — sód — potas	zwierzęta, z wyjątkiem psów i kotów zwierzęta domowe wszystkie zwierzęta zwierzęta domowe wszystkie zwierzęta zwierzęta z wyjątkiem przeżuwaczy wszystkie zwierzęta wszystkie zwierzęta wszystkie zwierzęta
		— lizyna — metioniny	zwierzęta, z wyjątkiem świń zwierzęta, z wyjątkiem drobiu
		— cystyna — treonina — tryptofan — skrobia — cukier (jako sacharoza) — cukier plus skrobia	wszystkie zwierzęta